

І.М. Бондаренко, *канд. юрид. наук, доцент
Національна юридична академія України ім.
Ярослава Мудрого*

АКТУАЛЬНІСТЬ КОДИФІКАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стабільна та зрозуміла система оподаткування є необхідним елементом економічного розвитку держави. На жаль, в Україні стабільність в оподаткуванні поки що залишається лише мрією. В Україні існує ряд законодавчих актів, що регулюють сферу оподаткування, які були прийняті в різний час та до яких вносились велика кількість змін. Крім того, положення нормативно-правових актів, що визначають порядок оподаткування з конкретного

виду податку, не завжди узгоджуються з положеннями інших нормативно-правових актів, це призводить до наявності колізійних норм і, як наслідок, - до виникнення спорів між суб'єктами податкових правовідносин.

Проект Податкового кодексу України має стати першим в Україні кодифікованим законодавчим актом, який буде спрямований на комплексне регулювання питань, пов'язаних з оподаткуванням. Проект Податкового кодексу України розроблено з метою прийняття єдиного в Україні законодавчого акта, який об'єднає у собі узгоджені норми, пов'язані з нарахуванням та сплатою податків, зборів (обов'язкових платежів) у державі. Проектом Податкового кодексу України визначатимуться правові основи побудови та функціонування податкової системи, її структура та елементи.

Податковий кодекс має замінити більше двадцяти законодавчих актів, серед яких Закони України “Про систему оподаткування”, “Про податок на додану вартість⁴⁴”, “Про оподаткування прибутку підприємств”, “Про податок з доходів фізичних осіб”, “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами” та низки інших.

Основною метою розробки проекту Податкового кодексу України стала необхідність систематизації та узагальнення нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері оподаткування. Необхідність розробки проекту виникла з огляду на те, що чинні нормативно-правові акти з низань оподаткування були прийняті в різний час, різними суб'єктами владних повноважень, що призвело до неузгодженості їх правових норм або навіть прогалин у законодавстві з питань оподаткування.

Прийняття вказаного акта повинно забезпечити адаптацію фінансового законодавства України до принципів та директив Європейського Союзу (ЄС), а у сфері тарифно-митного законодавства - до стандартів Світової організації торгівлі (СОТ) з урахуванням інтересів внутрішніх системних ринків на перехідному етапі. Крім того, введення його в дію забезпечить уніфікацію правил оподаткування з міжнародними стандартами обліку та скасування дискримінаційних норм щодо окремих сфер або видів діяльності.

Податковий кодекс України як єдиний консолідований

нормативно-правовий акт надасть можливість запобігти штучній податковій збитковості суб'єктів господарювання, створення єдиних справедливих підходів та прозорих правил нарахування і сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), забезпечить сталість податкового законодавства у державі. Прийняття Податкового кодексу України забезпечить встановлення єдиного механізму реалізації державою податкової політики, визначить єдині засади, правила та норми з питань оподаткування як для платників податків, так і органів державної влади, забезпечить уникнення колізійних норм, прогалин у законодавстві та різного тлумачення норм, які регулюють відносини у сфері оподаткування.

Прийняття Податкового кодексу України сприятиме об'єднанню в одному нормативно-правовому акті цілого масиву норм, які регулюють сферу податкових правовідносин в Україні, а також забезпечить спрощення орієнтування платників податків у цій сфері, що є принципом побудови системи оподаткування, прозорість дій органів державної влади, які уповноважені здійснювати контроль за своєчасністю нарахування та повнотою сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів, чітко визначить засади функціонування системи оподаткування.

Податковий кодекс України має стати першим в Україні законодавчим актом, який буде спрямований на комплексне регулювання питань, пов'язаних з оподаткуванням. Це питання пропонується вирішити шляхом включення до Податкового кодексу всіх податків і зборів (обов'язкових платежів), які складають систему оподаткування України і підлягають справлянню на території України. Прийняття Податкового кодексу України забезпечить уніфікацію та спрощення законодавства України з питань оподаткування і не потребує додаткових витрат з бюджету.

Концентрація в єдиному кодифікованому нормативно-правовому акті положень щодо діючих у державі податків і зборів (обов'язкових платежів), зменшення їх кількості, зниження ставок та спрощення механізму адміністрування забезпечить покращення становища суб'єктів господарювання, збільшення їх доходів та спрощення обліку і звітності.

З боку держави завдяки єдиному кодифікованому нормативно-правовому акту буде забезпечено єдині підходи і правила нарахування та сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), уникнення колізійних

норм, сталість та незмінність законодавства, що регулює вказану сферу, можливість прогнозування шляхів розвитку та модернізації податкової системи в Україні.

З урахуванням політичної ситуації в країні Податковий кодекс навряд чи є першочерговою турботою депутатів. Однак слід наголосити, що прийняття Податкового кодексу сприятиме розвитку підприємництва в Україні за рахунок спрощення податкового законодавства. Створення прозорих правил ведення господарської діяльності та оподаткування, а також забезпечення єдиних справедливих підходів до всіх суб'єктів податкових правовідносин сприятиме укріпленню партнерських відносин між громадянами, суб'єктами підприємництва та державою. Це має призвести до збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, зростання прибутків підприємств та доходів громадян.